

La descoberta d'Amèrica: un frau històric universal?

LA FIGURA DE CRISTÒFOR COLOM HA DONAT PEU A UN GRAN NOMBRE DE TEORIES SOBRE ELS SEUS ORÍGENS I EL SEU PUNT DE PARTIDA PER DESCOBRIR AMÈRICA. UN BON MOTIU PER DEDICAR UNA NOVA SESSIÓ DE LES TARDES IQS A AQUESTA MATÈRIA DE LA MÀ DE JOAQUIM ULLAN I EVA SANS, DEL CERCLE CATALÀ D'HISTÒRIA.

→ Per entendre tota la problemàtica colombina, cal situar la realitat històrica del nostre país en el context de l'època, lliure de tots els tòpics que l'embolcallen i dels prejudicis habituals que la distorsionen. Un punt de partida que van aprofitar els representants del Cercle Català d'Història per iniciar una intervenció marcada per la següent afirmació: "Quan parlem de Colom estem parlant de la història d'aquest país, perquè és una figura que hi va molt lligada". Precisament, va afirmar Joaquim Ullan, "aquest és el *quid* de la qüestió i el que menys importa és d'on és el personatge". Segons va explicar, ja al segle XVI existia una tradició a Catalunya de no guardar els seus grans esdeveniments i gestes, per assegurar a partir d'aquí que "la manipulació documental que s'ha arribat a realitzar al voltant de la figura de Colom ha estat d'un gran abast, amb una gran quantitat de documentació falsejada, a banda de la que ha desaparegut". En la mateixa línia, Ullan va voler deixar clar a l'audiència que "la història sempre ha estat protegida per entorns foscos que actuen de forma tancada", institucions com ara la Reial Acadèmia de la Història o les universitats que, segons la seva opinió, "s'han encarregat de modular la història". Aquesta declaració va portar al president del Cercle Català d'Història a concloure: "Correm el perill de jutjar les coses sense tenir coneixement del tema". Punt de partida per començar a trencar una sèrie de tòpics vinculats a la història catalana, per exemple, preguntant-se si Castella era una potència naval a finals del segle

XV. Aquest mite el va desmuntar apuntant algunes claus com l'absència d'escoles cartogràfiques i de pilots, on estaven situades les grans drassanes o amb qui comerciaven.

UNA HISTÒRIA DE CONTE

Dins de l'apartat que Joaquim Ullan va denominar "Una història de conte", va voler deixar clar que "a vegades no parem a fixar-nos el que ens expliquen". I per il·lustrar-ho feia referència a un gran nombre de contradiccions entre fonts, les evidències d'existència de documents falsos i a documents absents o desapareguts.

Entrant en una lectura més profunda, va voler deixar clar també que "Cristòfor Colom no ocultava la seva identitat i partir d'aquest dogma és anar a mal port". "I és que –com va con-

de l'IQS les dades aconseguides a partir de la recerca realitzada pel Cercle Català d'Història. Per exemple, va referir-se al tema de Cristòfor Colom com "un tema universal", i va començar la seva intervenció assenyalant que "un aspecte que no es té en compte són els ports de sortida i arribada dels viatges cap a Amèrica". Un punt que va enllaçar amb informació de caràcter gràfic que, per exemple, incloïa mapes amb senyals de la presència catalana a Amèrica molt habituals a l'estranger però que no es poden trobar ni a Espanya ni a Catalunya. D'aquesta manera s'amaga que, com apuntava Eva Sans, "la marina catalana tenia un gran nivell ja al segle XIII, mentre que les expedicions i conquestes castellanes van ser pràcticament desconegudes fins al XVI".

cobrir el nou continent. "Les proves que els catalans van ser expedicionaris amb Colom són irrefutables", afirmava.

Davant d'aquestes proves, però, no va dubtar a lamentar-se que "la falsificació documental i la destrucció de documents és aclaparadora". Una circumstància que, en algunes ocasions, no ha suposat un obstacle per als investigadors per sí constatar evidències com que es construïen caravel·les a Catalunya, tal com demostren documents del segle XV en referència a les drassanes de Barcelona. [Q](#)

"La manipulació documental que s'ha arribat a realitzar al voltant de la figura de Colom ha estat d'un gran abast"

cloure– no podem prendre la documentació oficial com a referència".

Amb aquesta contextualització de temes com a base, Eva Sans va presentar als assistents que omplien la Sala Multimèdia

Així mateix, va assenyalar el port de Pals com a "un punt molt probable de sortida de les 3 caravel·les l'agost de 1492", afirmació que va enllaçar amb més proves per demostrar que van ser els catalans qui van des-

“Hem de recuperar la història d'aquest país”

→ ESTEU ACOSTUMATS A RECÓRRER CATALUNYA PARLANT DE CRISTÒFOR COLOM A GENT MOLT DIFERENT. COM VAU PREPARAR LA PRESENTACIÓ A L'IQS, SOBRETOT PENSANT QUE ESTARÍEU DAVANT D'UN PÚBLIC MAJORITÀRIAMENT TÈCNIC?

JOAQUIM ULLAN: La història ens afecta a tots, tant si som de números com de lletres. Així doncs, el missatge ha estat exactament el mateix i, precisament, com que són un públic que ha treballat molt el raonament i la investigació poden arribar a captar molt millor el nostre missatge.

EVA SANS: Amb Colom estem parlant d'un personatge universal que desperta passions i així ho hem constatat allà on hem anat. Una altra cosa que també és curiosa és que precisament molta de la gent que assisteix a les conferències i rutes que organitzem és del món de la ciència.

ENTORN DE LA FIGURA DE COLOM HI HA MOLTES TEORIES. COM US PLANTEGEU, EN AQUEST ÀMBIT TAN DIVERS, LA TASCA D'INTENTAR BUSCAR LA VIA QUE CONSIDEREU MÉS FIDEDIGNA?

E.S.: Treballem per canalitzar aquesta investigació sempre des d'una línia científica, és a dir, amb dades i fets comprovats. Perquè, si bé és cert que hi ha moltes versions i estudis, la majoria d'ells no tenen una base científica i no s'aguanten per enlloc. Potser d'aquí sorgeix el problema que encara estem al 2010 i no sabem què va passar realment.

J.U.: Una cosa molt important que hem volgut fer arribar a la gent és que aprenguin a raonar una mica la història. Ens creiem qualsevol cosa que ens expliquen i no posem res en dubte. Aquest és el gran problema. En paral·lel, una altra de les claus passa per entendre l'entorn del país en aquell moment.

COM COMENTÀVEU, AL VOLTANT DE LA FIGURA DE COLOM HI HA MOLTS MITES. QUINS SERIEN ELS MÉS ARRELATS?

J.U.: Una de les bestieses més grans que es pot escoltar és que el personatge de Colom s'ocultava.

E.S.: El nostre objectiu és trencar força mites i descobrir una altra realitat basada en coses comprovables i que fins ara no s'havien mirat. Si les investigacions es fessin com les policials, basades en aspectes científics, potser no estaríem on estem ara.

I SÓN FÀCILS DE TROBAR AQUESTES PROVES?

J.U.: Si vas a buscar-les les trobes, fet que demostra que hi ha molta gent que diu que fa recerca i no cerca realment res. Per exemple, si busques el Colom genovès o eivissenc segur que no trobaràs res. Hem de tenir clar que la desaparició documental és extrema.

UN ÚLTIM MISSATGE?

E.S.: Tothom és capaç de contribuir a desemascarar la veritat, però primer l'hem de posar so-

bre la línia correcta. Hem trobat gent que, una vegada coneixen el nostre projecte, ens han ofert documents o adreçat a altra gent que ens els pugui proporcionar. Pensem que es pot acabar descobrint la veritat i, si queden documents que confirmen la nostra versió, els acabarem trobant, cosa que ens permetrà situar de nou Catalunya al món.

J.U.: Hem de recuperar la història d'aquest país. Simplement recuperant la ja coneguda descobrirem una nova dimensió i si a més fomentem la investigació i la recerca molt millor. Animo tothom a seguir en aquesta línia i, des del Cercle d'Història de Catalunya, hi continuarem treballant. **Q**

